

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра фізичної географії та картографії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету геології,
географії, рекреації і туризму

 Віліна ПЕРЕСАДЬКО

“ 02 ” вересня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти
галузь знань

другий (магістерський)

01 Освіта / Педагогіка

(шифр, назва спеціалізації)

спеціальність

014.07 Середня освіта (Географія)

освітні програми

Географія, Людина і природа та туристська робота

спеціалізація
вид дисципліни
факультет

обов'язкова

геології, географії, рекреації і туризму

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму
«28» серпня 2023 року, протокол № 11

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Прасул Ю.І., к. геогр. н., доцент кафедри фізичної географії та картографії
Пересадько В. А., д. геогр. н., професор кафедри фізичної географії та картографії;
Куліш С. М., д. пед. н., професор кафедри фізичної географії та картографії;

Програму схвалено на засіданні кафедри фізичної географії та картографії
Протокол від «28» серпня 2023 року № 1

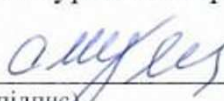
Завідувач кафедри фізичної географії та картографії



(підпис) (Юлія ПРАСУЛ)
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантами освітньо-професійних програм:

Гарант ОПП «Географія, Людина і природа та туристська робота»



(підпис) (Сергій КУЛІШ)
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму
Протокол від «28» серпня 2022 року № 7

Заступник голови науково-методичної комісії
факультету геології, географії, рекреації і туризму



(підпис) Юлія ПРАСУЛ
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма переддипломної практики складена відповідно до освітньо-професійної програми «Географія, Людина і природа та туристська робота» підготовки магістра спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія) та Положення про проведення практики студентів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (протокол Вченої ради університету № 7 від 11.04.2022, наказ ректора № 0213-1/136 від 22.04.2022 р.).

Переддипломна практика є логічним завершенням практичної підготовки висококваліфікованих фахівців і сприяє комплексному закріпленню та поглибленню теоретичних знань студентів, отриманих під час навчання в магістратурі, уміння аналізувати отримані результати і робити висновки відповідно до тематики кваліфікаційної роботи, розвитку навичок самостійної науково-дослідницької роботи та аналітичного і творчого мислення.

1. Опис переддипломної практики

1.1. Метою переддипломної практики є:

завершення формування професійних компетентностей, здобутих в університеті під час опанування освітньо-професійної програми магістра, для прийняття самостійних рішень та вдосконалення практичних умінь та навичок проведення наукових досліджень, приділяючи увагу завершенню вивчення студентами питань, що пов'язані з темою наукового дослідження.

1.2. Основними завданнями є

- закріплення теоретичних знань з обраної теми дослідження і поєднання їх з практичними навичками та вміннями, отриманими під час виконання практичної складової освітньо-професійної програми;
- закріплення досвіду самостійної наукової та професійної діяльності, дослідницької роботи з освітньо-географічної тематики;
- узагальнення матеріалів, отриманих на різних етапах навчання;
- завершення практичної складової наукового дослідження, що лягає в основу кваліфікаційної роботи магістра;
- робота з електронними базами даних вітчизняних та закордонних бібліотечних фондів; опанування навичок написання автореферату (стислого викладу матеріалу) наукової роботи, вдосконалення навичок усних публічних виступів через захист результатів практики.

1.3. Кількість кредитів – 5.

1.4. Загальна кількість годин – 150 годин.

1.5. Характеристика переддипломної практики:

Обов'язкова. Семестр: 3. Вид контролю: іспит.

1.6. Заплановані результати практики.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Географія, Людина і природа та туристська робота» студенти повинні досягти таких результатів навчання:

Сформовані компетентності: Вміння відстоювати власні наукові погляди (**ЗК01**); Здатність використовувати основні методи наукового пошуку; планувати, проєктувати й організовувати дослідницькі та освітні проєкти за прикладною тематикою в освітній та географічній галузях, узагальнювати отримані результати, оформлювати і презентувати

наукові здобутки відповідно до чинних вимог **(ЗК02)**; Здатність взаємодіяти з іншими людьми **(ЗК04)**; Навички використання основних способів і засобів міжособистісної комунікації, стилів мовлення, практичний досвід комунікації державною та іноземною мовами в галузі географічної освіти; вміння постійно збагачувати власне мовлення **(ЗК05)**; Навички пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, її наукового опрацювання і використання, зокрема, порівняння, аналізу і представлення на основі різноманітних методів і підходів, у тому числі інформаційних і комунікаційних технологій **(ЗК07)**; Дослідницька компетентність, здатність до адаптації та дії в нових ситуаціях: здатність використовувати науковий інструментарій для проведення теоретичних та експериментальних досліджень у навчальній та професійній діяльності, практичне застосування нових ідей, пропозицій, освітніх практик, уміння працювати, отримувати результат, ухвалювати рішення та відповідати за них **(ЗК09)**; Здатність виявляти ініціативу, оптимізувати часові витрати на різні форми роботи, інтелектуальна самостійність, критична обізнаність, управління у відповідності до стандарті якості освіти, заснованих на потребах і інтересах учнів, їх батьків, адміністрації, вчителя, соціуму **(ЗК10)**; Здатність переносити систему наукових знань у практичну діяльність та площину навчального предмету / процесу **(СК01)**; Здатність проєктувати та організувати освітній процес, підбирати та реалізовувати форми, методи і засоби навчання, що спрямовані на розвиток здібностей учнів **(СК02)**; Здатність проєктувати позакласну роботу з предмету **(СК07)**; Усвідомлення суспільної значущості своєї педагогічної діяльності та відповідальності, прагнення саморозвитку та самовдосконалення у педагогічній діяльності, обізнаність у власних силах, здатність до рефлексії та самоаналізу, конкурентоспроможність **(СК08)**; Здатність комплексно планувати, організувати та здійснювати навчальні проєкти, вести аналітичну звітну документацію та презентації **(СК10)**; Здатність доцільно і критично використовувати географічні поняття, концепції, парадигми, теорії, ідеї, принципи для пояснення письмовими, усними та візуальними засобами явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, державному, локальному) **(ПК02)**; Здатність застосовувати професійні знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі (світу), геосфер, материків і океанів, України, природних і суспільних територіальних систем, орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі в контексті необхідності постійного розширення і актуалізації географічних знань для підвищення професійної майстерності **(ПК03)**.

Програмні результати навчання: Володіє основами професійної культури при підготовці та редагуванні текстів державною мовою зі спеціальності, знаннями про ведення ділової документації у різних типах закладів середньої та позашкільної освіти, уміє викладати, фахово спілкуватися, вступати у диспут, брати участь в обговоренні **(ПР01)**; Знає та розуміє принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти (рівні повної загальної середньої освіти, профільної освіти), загальні засади організації туристсько-краєзнавчої роботи з учнівською молоддю **(ПР03)**; Уміє застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності, застосовувати державну та іноземну мови у професійній діяльності **(ПР07)**; Добирає і застосовує сучасні освітні технології та методики, форми, методи і прийоми навчання для формування предметних компетентностей учнів за умови профільної середньої освіти **(ПР08)**; Здатний вдосконалювати з високим рівнем

автономності предметні компетентності, що здобуті під час навчання (ПР13); Володіє критичним осмислення проблем у професійній діяльності на межі предметних галузей, залучаючи логічне мислення та просторову уяву (ПР14); Знає та розуміє спеціалізовані концептуальні знання, основні теоретико-методологічні проблеми фізичної, економічної та соціальної географії, теорії освіти, передових психолого-педагогічних технологій на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи (ПР15); Застосовує поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії, її теоретичні й емпіричні досягнення на рівні, що дозволяє інтерпретувати природно-географічні та суспільно-географічні явища і процеси, пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання освіти і сучасної географії, що є основою для креативного мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи (ПР17); Знає і вміє залучати інноваційні концепції, методики та тенденції вітчизняної та зарубіжної теорії навчання географії, генерує оригінальні ідеї щодо здійснення освітнього процесу, які можуть бути реалізовані як у знайомих, так і у незнайомих ситуаціях (ПР20); Самостійно збирає, обробляє, аналізує, критично оцінює і систематизує наукову, науково-популярну та технічну інформацію з різних джерел, дані польових досліджень, відповідні картографічні, літературні та статистичні джерела під час проведення профільних досліджень, обґрунтовує доцільність використання у наукових дослідженнях, надає критичну оцінку своїх висновків, співставляє отримані результати з існуючими знаннями, викладає це у формі тексту, доповіді, презентації (ПР21); Знає, розуміє і демонструє здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання географії (ПР23); Творчо застосовує сучасні методики і технології, різноманітні методи та форми прогресивного навчання, інноваційні прийоми навчання (ПР26); Здійснює науково-дослідницьку роботу, використовує науковий інструментарій для проведення теоретичних та експериментальних досліджень у навчальній та професійній діяльності (ПР28).

через систему знань та умінь:

Знати: сучасні вимоги до проведення наукових досліджень, етапи проведення наукового дослідження, методи, методику чи технології проведення експериментальних робіт, літературні та картографічні джерела за тематикою дослідження, поглиблене бачення об'єкт-предметного тіла, вимоги до оформлення наукових робіт.

Уміти: аналізувати проблематику освітянсько-географічних досліджень, аналізувати, систематизувати та узагальнювати наукову інформацію за тематикою дослідження, застосовувати сучасні методи обробки просторової (хорологічної), статистичної інформації, якісно та ефективно використовувати картографічний метод досліджень, пропонувати шляхи вирішення поставлених питань у науковому дослідженні, оцінювати та прогнозувати можливі варіанти перспектив у визначених та невизначених умовах, виявляти сильні та слабкі сторони у їх розвитку, виявляти можливі напрямки впровадження в освітню галузь результатів дослідження. За час переддипломної практики студент має узагальнити увесь матеріал з теоретичної та практичної частин магістерської кваліфікаційної роботи з обраної теми дослідження, завершити практичну частину дослідження, сформулювати висновки, пропозиції та можливі шляхи реалізації отриманих результатів, пройти попереднє обговорення результатів наукового дослідження з обраної тематики на засіданні кафедри фізичної географії та картографії.

2. Зміст та організація проведення переддипломної практики

Організаційний етап.

Тема 1. Вступ до практики. Ознайомлення з програмою практики, структурою звіту, висунутими до студента вимогами. Актуалізація знань з таких питань «Організація, планування та проведення наукових досліджень», «Методика та технології освітянсько-географічних досліджень», «Можливі шляхи впровадження результатів дослідження (гранти, теми, патенти)». Обговорення з викладачем структури та змісту індивідуального завдання.

Тема 2. Організація наукових практичних досліджень та експерименту. Опрацювання бази даних за темою наукового дослідження. Використання спеціальних методів наукових досліджень у галузі Освіта/ Педагогіка. Використання картографічного методу дослідження. Оформлення результатів експериментальної частини дослідження.

Виконання індивідуальних завдань.

Тема 1. Виконання індивідуального завдання керівника. Робота з першоджерелами, авторефератами, монографіями, дисертаційними роботами. Огляд друкованих та електронних джерел інформації за визначеною проблемою, укладання бібліографічного списку. Теоретичний аналіз літературних джерел, виявлення невирішених питань, пропозиції щодо їх вирішення. Вивчення історії, досвіду в Україні та світі. Відбір необхідної бази даних. Консультації з науковим керівником, за необхідності з іншими викладачами та профільними спеціалістами.

Тема 2. Написання і оформлення автореферату як звіту з переддипломної практики. Оформлення матеріалів дослідження. Розробка узагальнених та ключових моделей, рисунків, таблиць. Компонування звіту. Написання анотації як одного з видів представлення результатів науково-дослідної роботи. Оформлення відповідних матеріалів. Оприлюднення результатів. Попереднє обговорення результатів магістерського наукового дослідження.

3. Вимоги до баз переддипломної практики

Базою проведення переддипломної практики є кафедра фізичної географії та картографії факультету геології, географії, рекреації і туризму Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. За додатковими угодами можливо за згодою студента та викладача проведення переддипломної практики в іншому закладі, де є вільний доступ до потужної наукової бібліотеки, бази наукометричних журналів, бази вихідної інформації для завершення науково-дослідницької роботи.

4. Індивідуальні завдання з практики

Усі роботи виконуються студентами за індивідуальною тематикою, що відповідає темі кваліфікаційної роботи магістра, яка офіційно затверджена ректором.

5. Вимоги до звіту про переддипломну практику

До захисту студент має представити автореферат кваліфікаційної роботи магістра українською мовою та анотацію. Усі матеріали мають бути оцінені і підписані керівником практики від кафедри фізичної географії та картографії.

Структура звіту з переддипломної практики (автореферату кваліфікаційної роботи):

- Титульний аркуш;
- Орієнтовний зміст кваліфікаційної роботи магістра;
- Вступ (у повному обсязі, за вимогами до кваліфікаційної роботи: актуальність обраної теми дослідження, об'єкт і предмет дослідження, мета і задачі, методи дослідження, елементи новизни, практичне значення, апробація);
- Розділ 1 (послідовно викладається узагальнений зміст розділу роботи з виділенням найбільш вагомих результатів дослідження, обов'язково ілюструється найбільш вагомою (-ими) авторськими ілюстраціями, таблицями тощо);
- Розділ 2 (послідовно викладається узагальнений зміст розділу кваліфікаційної роботи магістра з виділенням найбільш вагомих результатів дослідження, обов'язково ілюструється найбільш вагомою (-ими) авторськими ілюстраціями, таблицями тощо);
- Розділ 3, а можливо і потім розділ 4 (послідовно викладається узагальнений зміст розділу дипломної роботи з виділенням найбільш вагомих результатів дослідження, обов'язково ілюструється найбільш вагомою (-ими) авторськими ілюстраціями, таблицями тощо);
- Висновки (узагальнені результати дослідження відповідно до поставленої мети та задач);
- Список авторських публікацій (включаючи навіть тези конференцій) у такому порядку: закордонні, фахові, інші.
- Анотації роботи українською та англійською мовами.

Загальні вимоги до автореферату: загальний обсяг 15 сторінок, наявність авторських ілюстрацій.

6. Підбиття підсумків переддипломної практики

Захист результатів переддипломної практики проходить у вигляді оприлюдненого захисту отриманих результатів на засіданні кафедри фізичної географії та картографії. За результатами захисту звітів студенти допускаються до передзахисту за умови успішного проходження перевірки на наявність неправомірних запозичень.

7. Критерії оцінювання результатів переддипломної практики

Загальна сума балів, яку може отримати студент за проходження переддипломної практики – 100 балів. За окремий вид робіт можна набрати максимально такі бали:

- оцінка викладача – 30 балів (оцінюється вагомість отриманих результатів, дисциплінованість, активність, наполегливість, ерудованість, беззаперечне виконання завдань керівника, ініціативність тощо);
- наявність усіх звітних матеріалів, дотримання рекомендованої структури і обсягу – 10 балів (за невідповідність вимогам знімаються бали);
- якість оформлення тексту і ілюстрацій – 10 балів (відповідність стандартам оформлення наукових робіт), за умови неповного дотримання правил оформлення бали знижуються за грубі помилки на 2 бали, за негрубі помилки на 1 бал;

- якість оформлення списку власних публікацій – 10 балів, за умови неповного дотримання правил оформлення бали знижуються за грубі помилки на 2 бали, за негрубі помилки на 1 бал;

- захист звіту, попереднє обговорення результатів кваліфікаційної роботи, відповіді на запитання, участь у дискусії – 40 балів (бали виставляються на основі колективного обговорення членів кафедри, які присутні на захисті звітів з практики).

За затримку строків здачі звіту з переддипломної практики на 2 тижня від загальної суми набраних балів віднімається 10 балів, на місяць і більше – 30 балів.

8. Методи контролю та схема нарахування балів

Передбачені методи контролю: теоретичний захист отриманих результатів, підсумковий усний контроль отриманих знань і умінь, участь в обговоренні результатів досліджень інших здобувачів освіти. До захисту звіту допускається здобувач за умови оцінювання керівником не менше ніж на 15 балів.

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Екзамен	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуаль не завдання	Разом		
T1	T2	T1	T3					
10	10	30	10	-			40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Факультет геології, географії, рекреації і туризму
Кафедра фізичної географії та картографії

ЗВІТ

з переддипломної практики на тему

«ТЕМА»

(автореферат кваліфікаційної роботи магістра)

Виконав: студент 2 року магістратури, групи ГО-21
спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія)
освітня програма: Географія, Людина і природа та
туристська робота

ПІБ

Науковий керівник:

Посада Ім'я ПРИЗВИЩЕ

Звіт захищений з оцінкою

цифрами і прописом, підпис керівника

Харків - 2023